

Η διάρθρωση του Ε.Π.Σ.Λ. ακολουθεί, στις γενικές του γραμμές, τον ισχύοντα διαχωρισμό σε τρεις κύριες βαθμίδες: (προ)Δημοτική εκπαίδευση – Γυμνασιακή εκπαίδευση – Λυκειακή εκπαίδευση.

Το Γυμνάσιο είναι μέσος – και γι’ αυτό κρίσιμος – πυλώνας. Θα πρέπει να αξιοποιεί και τη γνώση που αποκτήθηκε στο Δημοτικό και να προετοιμάζει για το Λύκειο. Έτσι, η κατανομή της διδακτικής ύλης γίνεται και εδώ σε θεματικές ενότητες που συνεχίζουν ή και συμπληρώνουν τις αντίστοιχες του Δημοτικού. Το κέντρο βάρους, ωστόσο, ρίχνεται εξίσου και στη θεωρία, τον γραμματικό και γραμματολογικό «κώδικα» της λογοτεχνίας, γι’ αυτό η επιλογή των κειμένων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και αυτή την αναγκαιότητα.

Για τη θεματική διάρθρωση του μαθήματος της Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου προτείνονται οι ακόλουθες ενότητες:

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΑΞΗ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΥΛΗΣ		
	1	2	3
Α΄ ΓΜΝ.	Σχολείο - Σχολική ζωή (τα παιδικά και σχολικά χρόνια, χτες και σήμερα)	Λαϊκή παράδοση & λογοτεχνία (μύθοι – παραμύθια – δημοτικό τραγούδι)	Χιούμορ & λογοτεχνία
αντιστοίχιση με ΘΕΜ. ΑΞΟΝ.	ΛΟΓ. & ΚΟΙΝΩΝ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΛΟΓ. & ΠΟΛΙΤΙΣΜ. ΠΑΡΑΔΟΣΗ	ΛΟΓ. «κόσμος»/«κώδικας»
*Ειδικοί Δείκτες επάρκειας:	<ul style="list-style-type: none"> • σύγκριση/διάζευξη παλαιότερων & σύγχρονων μορφών σχολικής ζωής (κοινωνικοποίησης) • έμφαση στη σχέση παιδικής και ενήλικης ματιάς: ο κόσμος των «μεγάλων» μέσα απ’ τα μάτια των «μικρών», και αντίστροφα, η «Εδέμ» της παιδικής ηλικίας (η αναπόληση της χαμένης παιδικότητας από τους ενήλικες) 	<ul style="list-style-type: none"> • έμφαση στις παλαιότερες μορφές ζωής και στη λαϊκή πολιτιστική & λογοτεχνική κληρονομιά • πρόσφορες αναφορές στη «συγγενή» παράδοση των λαών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Βαλκανικής χερσονήσου και Μεσογείου 	<ul style="list-style-type: none"> • έμφαση στους τρόπους με τους οποίους εκφράζεται το κωμικό στοιχείο στη λογοτεχνία (επαναλήψεις, παρηχήσεις, διαφορούμενα νοήματα, λογοπαίγνια κ.ά.) • κατανόηση ότι η λογοτεχνία του κωμικού ενέχει τη δυναμική της ανατροπής, και αναδεικνύει μια άλλη όψη των πραγμάτων, υπονομευτική της συμβατικής

Τα πυρηνικά κείμενα του Α΄ και Β΄ Τετραμήνου για την Α΄ Γυμνασίου είναι τα ακόλουθα:

Α΄ Τετράμηνο

ΠΑΙΔΙΚΑ – ΣΧΟΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Α . ΣΧΟΛΕΙΟ – ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

- Νίκος Καζαντζάκης, *Αναφορά στον Γκρέκο* (απόσπασμα)
- Γιάννης Κουβαράς, «Ανδρομάχης Επάνοδος»

Β . Η ΕΔΕΜ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

- Θοδόσης Πιερίδης, «Τα παιδιά»

ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α΄. Δημοτική Ποίηση

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ (ΑΚΡΙΤΙΚΑ , ΚΛΕΦΤΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΑ)

- «Η πάλη του Διγενή με τον Χάροντα»

Β΄ Τετράμηνο

ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α΄. Δημοτική Ποίηση

Ο ΚΑΗΜΟΣ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ

- «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»

Β΄. Μύθοι-Θρύλοι-Παραμύθια

ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΩΣ ΘΕΜΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- Μιχάλης Πασιαρδής, «Ο άνθρωπος με το διπλό κεφάλι»

ΧΙΟΥΜΟΡ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΧΙΟΥΜΟΡ ΣΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- Φρέντν Γερμανός, *Ευθυμογραφήματα* (αποσπάσματα): «Μεσημβρινή ανάπαυσις»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Μιγκέλ ντε Θερβάντες, *Δον Κιχότε ντε λα Μάντσα* (απόσπασμα)

Ακολουθεί πίνακας με ενδεικτικό ετήσιο προγραμματισμό περιόδων για την Α΄ Γυμνασίου:

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (2 περ. / εβδομάδα)	Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ	74 μέρες = 15 βδομάδες = 30 περίοδοι	Πυρηνικά: 12 περ. Συνεξεταζόμενα: 7 περ. Λογοτεχνικό Βιβλίο: 6 περ. Επαναλήψεις / Αξιολόγηση: 5 περ.
(2 περ. / εβδομάδα)	Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ	74 μέρες = 15 βδομάδες = 30 περίοδοι	Πυρηνικά: 12 περ. Συνεξεταζόμενα: 7 περ. Λογοτεχνικό Βιβλίο: 6 περ. Επαναλήψεις / Αξιολόγηση: 5 περ.

*** ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ**

1. Σε ό,τι αφορά τη μεθόδευση της διδασκαλίας είναι σαφές, από την παρουσίαση των θεμάτων, ότι δίνεται έμφαση: (α) στη **σύγκριση** των κειμένων με γνώμονα το σχήμα «παλαιό / σύγχρονο», ώστε να καταδειχθεί η ιστορικότητα και η διαχρονική εξέλιξη των θεμάτων («τόπων») και τρόπων της λογοτεχνικής δημιουργίας, αλλά και η διαλογική σχέση που αναπτύσσουν τα κείμενα γύρω από τον ίδιο θεματικό άξονα ή «σύνδεσμο». (β) στο **άνοιγμα** της διδασκαλίας σε κείμενα που ανήκουν όχι στενά στην ελληνική παράδοση αλλά στην ευρύτερη πνευματική παράδοση της οποίας η ελληνική αποτελεί αναπόσπαστο μέλος (την όμορη: της Μεσογείου και των Βαλκανίων, αλλά και τη συνολικότερη ευρωπαϊκή), καθώς και σε διαθεματικές συναρτήσεις με άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπου κρίνεται απαραίτητο, για την εμπάθυνση της διδασκαλίας. (γ) στην **επικαιροποίηση** των θεμάτων: η σκοπιά που επιλέγεται, για την εκκίνηση και την κατάληξη του προβληματισμού, είναι αυτή της σύγχρονης εποχής, ακριβώς γιατί είναι η πιο οικεία και ενδιαφέρει πιο άμεσα τους μαθητές.

2. Τα Πλαίσια Μάθησης καθορίζουν τα πυρηνικά κείμενα τα οποία είναι κοινά για όλα τα σχολεία. Επισημαίνεται ωστόσο πως συνεχίζεται η διδακτική **πρακτική της συνανάγνωσης / συνεξέτασης των κειμένων**, σύμφωνα με την οποία ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει ελεύθερα τα συνεξεταζόμενα κείμενα τα οποία αποτελούν το 50% των διδασκόμενων σε κάθε τάξη λογοτεχνικών κειμένων.